

Тема уроку 29: Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.

Мета уроку в оволодіти знаннями, щодо менеджменту безпеки.

3 серпня 1998 року Кабінетом Міністрів України прийнята постанова «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру».

Єдина державна система складається з постійно діючих функціональних і територіальних підсистем і має 4 рівні: загальнодержавний, регіональний, місцевий та об'єктовий.

Основною метою створення єдиної державної системи є забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання і реагування на НС, цивільного захисту населення.

Координуючими органами єдиної державної системи є:

1. На загальнодержавному рівні: державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.
2. На регіональному рівні: регіональні комісії обласних державних адміністрацій з питань техногенно-екологічної безпеки та НС.
3. На місцевому рівні: комісії районних адміністрацій і виконавчих органів рад.
4. На об'єктовому рівні: об'єктові комісії.

Основні заходи, що реалізуються єдиною державною системою залежать від режиму діяльності, який може бути:

- а) режим повсякденної діяльності;
- б) режим підвищеної готовності;
- в) режим діяльності у надзвичайній ситуації;
- г) режим діяльності у надзвичайному стані.

Організаційно-методичне керівництво планування дій єдиної державної системи здійснює Міністерство надзвичайних ситуацій.

Всім Міністерствам та іншим центральним органам визначені функції щодо запобігання і реагування на НС техногенного та природного характеру.

МНС і його підрозділи є постійним органом управління єдиної державної системи. Цей орган здійснює координацію діяльності центральних органів виконавчої влади, інших учасників реалізації планових заходів щодо запобігання і реагування на НС.

1.1 Превентивні та ситуаційні норми в умовах надзвичайних ситуацій

У справі запобігання НС важлива роль відведена загальнодержавним, відомчим і територіальним заходам організаційно-економічного характеру.

Вони дозволяють підняти за допомогою економічних механізмів відповідальність власників і керівників організацій, які мають у своєму складі потенційно небезпечні об'єкти, застосовуючи санкцій адміністративного характеру (штрафи), стимулюючи роботу щодо зниження ризику НС і управління ними за допомогою податкового механізму і пільгового кредитування, перерозподіляти ризик страхуванням і перестраховуванням.

До таких заходів у техногенній сфері можуть бути віднесені: декларування промислової безпеки об'єктів, ліцензування діяльності небезпечних виробничих об'єктів, страхування відповідальності за завдану

шкоду життю і здоров'ю, майну громадян і навколишньому природному середовищу.

Декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки здійснюється з метою запобігання НС, а також забезпечення готовності до локалізації та ліквідації їх наслідків.

Одним з основних завдань декларування є покладання на підприємця обов'язків щодо здійснення комплексу робіт з оцінки небезпеки експлуатованих ним об'єктів з урахуванням запроваджених заходів щодо запобігання виникнення і розвитку аварій.

Основи декларування промислової безпеки небезпечних виробництв визначає Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру», а також нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України. Відповідно до них:

- розробка декларацій промислової безпеки передбачає всебічну оцінку ризику аварій і пов'язані з нею загрози; аналіз достатності запроваджених заходів щодо запобігання, забезпечення готовності організації до експлуатації небезпечного виробничого об'єкта у відповідності вимогам промислової безпеки, а також до локалізації і ліквідації наслідків аварії на небезпечному об'єкті; розробка заходів, спрямованих на зниження масштабів наслідків аварій і розміру збитків, завданих у разі аварії; встановлюється обов'язковість розробки декларації промислової безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, на яких одержують, використовують, переробляють, утворюють, зберігають, транспортують та знищують небезпечні речовини;
- декларації промислової безпеки розробляють у складі проектної документації на будівництво, розширення, реконструкцію, технічне переоснащення, консервацію і ліквідацію небезпечного виробництва;
- декларація промислової безпеки затверджується керівником організації, яка експлуатує об'єкт підвищеної небезпеки. Керівник цієї організації несе відповідальність за повноту і достовірність відомостей, які містяться у декларації.

Ліцензування діяльності об'єктів підвищеної небезпеки є складовою частиною соціально-економічного механізму забезпечення безпеки населення і захисту навколишнього середовища від аварій та катастроф.

Ліцензія – це спеціальний дозвіл на здійснення конкретного виду діяльності з обов'язковим додержанням ліцензійних вимог та умов, виданий органом що ліцензує для юридичної або фізичної особи (ліцензіат).

Суб'єкт господарської діяльності, а також підприємства, установи, організації, що мають намір розпочати експлуатацію об'єктів підвищеної небезпеки, надсилають до державної адміністрації, виконавчих органів селищної або міської рад заяву на отримання дозволу на експлуатацію об'єкту підвищеної небезпеки, до якої додаються:

- декларація безпеки;
- договір обов'язкового страхування відповідальності шкоди, яка може бути заподіяна аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки;
- план локалізації і ліквідації аварій на об'єкті підвищеної небезпеки;

- копія дозволу на будівництво і/або реконструкцію об'єкту підвищеної небезпеки;
- висновки передбачених законом державних та, в разі наявності, громадських експертиз;
- копію рішення відповідної ради про надання згоди на розміщення об'єкту підвищеної небезпеки на території села, селища, міста (у разі коли місце знаходження об'єкту є така територія).

Відповідна державна адміністрація, виконавчі органи розглядають заяву, погоджують з територіальними органами спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади і надсилають суб'єкту господарської діяльності письмовий дозвіл на експлуатацію об'єкту підвищеної небезпеки або обґрунтовану відмову з переліком додаткових заходів, які він повинен виконати для отримання дозволу (ліцензії). Копія дозволу на експлуатацію об'єкту підвищеної небезпеки надсилається також спеціально уповноваженим органам виконавчої влади, що здійснюють державний нагляд та контроль у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки.

Як засвідчує практика, ліцензування експлуатації об'єктів і робіт підвищеної небезпеки сприяє більш якісному навчанню інженерно-технічного персоналу і робітників, зайнятих експлуатацією потенційно небезпечних виробництв і об'єктів, підвищенню відповідальності за стан безпеки юридичних осіб та індивідуальних підприємців, а також підвищенню ефективності нагляду і контролю за безпекою виробничої діяльності потенційно небезпечних об'єктів.

Ліцензування діяльності в комплексі із заходами з декларування безпеки і страхування відповідальності за завдану шкоду під час експлуатації небезпечного об'єкту сприяє запобіганню аварій і катастроф техногенного, біологічного та соціального характеру, зменшенню їх масштабів.

Soldatenko.olga@ukr.net